

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра медицини катастроф та військової медицини

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної програми
Стоматологія ортопедична

_____ Ганна ДАВИДЕНКО

“ ____ ” _____ 20__ року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради Навчально-наукового
медичного інституту

_____ Юрій КАЗАКОВ

Протокол від _____ 20__ р. № ____

СИЛАБУС

Екстрена та невідкладна медична допомога
обов'язкова дисципліна

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс(и) та семестр(и) вивчення
навчальної дисципліни

початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти
22 «Охорона здоров'я»
221 «Стоматологія»
молодший бакалавр стоматології
технік зубний
Стоматологія ортопедична
денна
II курс III семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри медицини катастроф
та військової медицини
Завідувач кафедри

_____ Людмила ГОРДІЄНКО

Протокол від _____ 20__ № ____

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладачів, науковий ступінь, учене звання	Гордієнко Людмила петрівна, к.мед.н., доцент Рожнов Валерій Георгійович, к.мед.н.
Профайл викладачів	https://medcat.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+ 38 (050)-941 -34-98
e-mail:	medcat@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://medcat.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3 кредити / 90 годин, із них:

Лекції (год) - 8

Практичні (год) - 40

Самостійна робота (год) - 42

Вид контролю – – підсумковий модульний контроль (ПМК).

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни «Екстрена та невідкладна медична допомога» базується на політиці Полтавського державного медичного університету відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf); Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/Sj670MBVmC9qGVuTmHU8k9ZGKuX3DlzIwRNr8pBu.pdf); Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/OaN2nwysLPFAUDRvuDPvFSpzM1j9E9CwQQkgr93b.pdf).

Вивчення навчальної дисципліни «Екстрена та невідкладна медична допомога» є практично-орієнтованим, тому формування професійних навичок відбувається на практичних заняттях, що проходять на базі симуляційного центру ПДМУ з використанням симуляційних технологій.

Кожен здобувач вищої освіти під час проведення практичних занять повинен:

- ✓ дотримуватись правил техніки безпеки;
- ✓ вимикати мобільний телефон (за виключенням інтерактивних занять);
- ✓ дотримуватись академічної доброчесності, що передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторного проходження оцінювання (відпрацювання теми пропущеного заняття або незадовільної оцінки, ПМК).

Здобувачам освіти забороняється порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин.

Кафедра визнає результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/fKBks6cPo5jzq0brID6eI7LKTEAcqmrdrjrewYFvL.pdf).

Кафедра використовує можливості таких універсальних навчальних платформ, як «Prometheus», «EdEra», працює з іншими LMS-системами.

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Екстрена та невідкладна медична допомога» передбачає розгляд питань надання допомоги при невідкладних станах: гіпертонічному кризі, гострій серцевій недостатності, непритомності, колапсі, кардіогенному шоці та інше, які загрожують життю людини; також вивчення питань організації невідкладної допомоги; отримання практичних навичок з надання невідкладної допомоги, обсяг якої забезпечить збереження та підтримання

життя до надання кваліфікованої, спеціалізованої допомоги; також опанування повним обсягом знань та умінь з долікарської (домедичної) медичної допомоги для забезпечення сприятливого перебігу подальшого спеціалізованого лікування.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Екстрена та невідкладна медична допомога» базується на вивченні здобувачами освіти медичної біології, анатомії людини, гігієни та екології, патології, оцінки стану здоров'я людини, та інших дисциплін циклів – загальної підготовки, професійної підготовки та пропедевтики стоматологічних захворювань.

Опанування навчальної дисципліни «Екстрена та невідкладна медична допомога» закладає основи теоретичних знань і практичних навичок з організації і надання екстреної медичної допомоги пацієнтам за умови виникнення невідкладних станів на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах під час надзвичайних ситуацій мирного часу (можливо воєнного).

Мета та завдання навчальної дисципліни:

- *метою вивчення навчальної дисципліни є:*
  - ✓ навчання здобувачів освіти обґрунтуванню визначення невідкладного стану з подальшою тактикою надання невідкладної допомоги у межах, відповідних підготовці молодшого бакалавра стоматології з урахуванням особливостей спеціальності 221 «Стоматологія».
- *основними завданнями вивчення дисципліни є:*
  - ✓ визначення невідкладних станів - за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі та ін.), в умовах нестачі інформації та обмеженого часу, використовуючи стандартні методики огляду та дані можливого анамнезу, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини надати невідкладну допомогу у межах, відповідних підготовці стоматологів з урахуванням особливостей спеціальності 221 «Стоматологія».
  - ✓ опанування основ організації екстреної медичної допомоги згідно Закону України від 5 липня 2012 року № 5081-VI “Про екстрену медичну допомогу” та інших нормативно-правових актів з засвоєнням організації і порядку проведення заходів щодо надання невідкладної медичної допомоги у межах, відповідних підготовці стоматологів з урахуванням особливостей спеціальності 221 «Стоматологія».

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формування яких сприяє дисципліна:

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна.

Інтегральна: Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі в певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов

Загальні: Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, здатність оцінювати та забезпечувати

якість виконаних робіт; здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.

Спеціальні (фахові, предметні): Здатність використовувати законодавчу базу України та дотримуватися вимог належних практик щодо здійснення професійної діяльності, здатність здійснювати професійну діяльність згідно з вимогами санітарно-гігієнічного режиму, охорони праці, техніки безпеки та протипожежної безпеки, здатність застосовувати на практиці принципи медичної етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності, здатність використовувати зміст професійних стандартів та нормативних документів з практичної діяльності зубного техника, здатність використовувати теоретичні знання, уміння та практичні навички під час виготовлення ортодонтичних конструкцій, забезпечувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

Програмні результати навчання, формування яких сприяє дисципліна.

Дисципліна забезпечує досягнення програмних результатів навчання:

- Керуватися інструкціями та положеннями з охорони праці, техніки безпеки, протипожежної безпеки та знати правила використання апаратів, інструментарію та пристосувань, що використовуються у зуботехнічній лабораторії.
- Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

Результати навчання для дисципліни.

По завершенню вивчення навчальної дисципліни «Екстрена медична допомога» здобувачі освіти повинні:

Знати:

- Поняття домедичної допомоги в екстремальних умовах(мирного часу та бойових умовах);
- Правові аспекти надання екстреної медичної допомоги в екстремальних умовах мирного часу (бойових умовах);
- Причини й ознаки зовнішньої кровотечі. Поняття про критичну зовнішню кровотечу;
- Показання і техніку накладання різних видів джгутів та імпровізованих закруток;
- Показання і правила застосування хімічних засобів для зупинки кровотечі;
- Причини і ознаки внутрішньої кровотечі. Поняття про колапс і шок, причини їх виникнення, розпізнавання і надання домедичної допомоги;
- Причини непрохідності дихальних шляхів. Ознаки повної і часткової непрохідності дихальних шляхів. Домедична (сестринська) допомога при непрохідності дихальних шляхів;
- Види ушкоджень у небойових умовах;
- Опіки, класифікація, ознаки та домедична (сестринська) допомога.
- Відмороження, класифікація, ознаки та домедична (сестринська) допомога;

- Завдання, організацію та актуальні питання служби медичної допомоги (нормативно-правові нюанси).

Вміти:

- Виконувати маніпуляції надання екстреної домедичної допомоги, використовуючи стандартні схеми.
- Проводити первинний огляд. Огляд за алгоритмом CABCDE.
- Визначати рівень свідомості за шкалою AVPU;
- Використовувати техніку тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі: підняття кінцівки, тиск на рану, тампонування рани, тиснуча пов'язка (ізраїльський бандаж) та різні види джгутів;
- Визначати ознаки внутрішньої кровотечі;
- Проводити техніку штучної вентиляції легень (рот до рота, рот до носа, рот до лицевої маски, мішком АМБУ);
- Перевести пораненого (хворого, постраждалого) у стабільне положення;
- Надати домедичну (сестринську) допомогу при гострих порушеннях дихальних шляхів (пневмоторакс); Вводити носо-, ротоглоткові повітроводи (техніка вибору вірного розміру);
- Надавати домедичну (сестринську) допомогу при пораненнях, переломах, вивихах, розтягах;
- Надавати домедичну (сестринську) допомогу при хімічних і термічних ураженнях;
- Надавати домедичну (сестринську) допомогу при найпоширеніших невідкладних станах (зомлінні, комі невідомих етіології, судомах, болю у серці, (стенокардія, інфаркт міокарда), інсульті, гострому болю в животі, отруєнні невідомою речовиною або невідомим газом, укусах отруйних змій та диких тварин);
- Надавати домедичну (сестринську) допомогу при дії засобів масового ураження;
- Організувати та проводити переміщення пораненого (хворого, постраждалого);
- Аналізувати та прогнозувати діяльність зубного техника відповідно до чинного законодавства.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Модуль. Екстрена та невідкладна медична допомога.</i>		
1.	Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Первинне обстеження.	2

	Поняття про екстрену медичну допомогу, завдання, рівні, надання невідкладної медичної допомоги . Структура екстреної медичної допомоги та медицини катастроф в Україні.	
2.	Зупинка кровообігу та дихання. Надання невідкладної медичної допомоги. Визначення термінальних станів, свідомості, дихання, кровообігу. Проведення серцево-легеневої реанімації (базовий рівень). Ефективність (не ефективність) реанімаційних заходів.	2
3.	Медична допомога при найпоширеніших невідкладних станах. Повна, часткова обструкція дихальних шляхів. Ознаки, методи усунення. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Методи штучної вентиляції легень.	2
4.	Організація, надання медичної допомоги при масових ураженнях. Лікувально- евакуаційне забезпечення населення. Медичне сортування. Координація рятувальних дій медичними працівниками. Забезпечення «Золотої години» медицини катастроф. Види сортування. Лікувально-евакуаційні забезпечення населення.	2
Разом		8

Тематичний план семінарських занять із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті.

Теми семінарських занять програмою не передбачені.

Тематичний план практичних занять із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин
<i>Модуль. Екстрена та невідкладна медична допомога</i>		
1.	Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта. - Поняття про єдину систему надання екстреної медичної допомоги (ЕМД) в Україні. - Обов'язки медичних працівників. - Основні завдання, функції, права та відповідальність медичних працівників, надання медичної допомоги пацієнту (постраждалому) у невідкладному стані. Етичні, деонтологічні та комунікативні аспекти ЕМД. Особливості надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі, ранньому госпітальному етапі. Особиста безпека медичного працівника під час надання ЕМД (організаційні заходи, технічні засоби особистої	2

	безпеки). Огляд місця події, небезпечні ситуації, які можливі на місці події, тактика медичних працівників та пріоритети у випадку наявності небезпеки.	
2.	<p>Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження.</p> <p>- Первинне обстеження CABCDE. Завдання первинного обстеження, технологія проведення у притомного та непритомного пацієнта (стабілізація голови та шиї, забезпечення прохідності дихальних шляхів, визначення рівня притомності за шкалою AVPU, оцінка якості та частоти дихання, наявності центрального та периферичного пульсу, його частоти, кольору та вологості шкіри, капілярного наповнення, контроль перфузної кровотечі).</p>	2
3.	<p>Визначення термінальних станів. Клінічна, біологічна смерть.</p> <p>Поняття про термінальні стани, колапс, коми, клінічна смерть та її ознаки.</p> <p>Абсолютні та відносні ознаки біологічної смерті. Причини неефективного кровообігу. Діагностика раптової смерті. Класифікація та оцінка серцевого ритму при зупинці серця.</p>	2
4.	<p>Зупинка кровообігу та дихання. Надання невідкладної медичної допомоги</p> <p>Техніка проведення серцево-легенової реанімації (СЛР) згідно з протоколом Європейської Ради Реанімації 2010 року. Умови для проведення СЛР.</p> <p>Технологія СЛР при наявності автоматичного дефібрилятора</p> <p>Тривалість СЛР, ознаки, які вказують на її ефективність та можливість припинення.</p> <p>Помилки та ускладнення, які виникають під час проведення СЛР.</p> <p>Правові та етичні аспекти СЛР</p>	2
5.	<p>Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень</p> <p>Причини непрохідності дихальних шляхів.</p> <p>Ознаки повної та часткової обструкції дихальних шляхів</p> <p>Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів при наявності стороннього тіла</p> <p>Особливості видалення стороннього тіла дихальних шляхів вагітної жінки, огрядної людини, немовляти.</p> <p>Пристрої для штучної вентиляції легень</p> <p>Переведення постраждалого в стабільне положення</p>	2
6.	<p>Діагностика, невідкладна медична допомога на місці події при невідкладних станах</p> <p>Діагностика та невідкладна допомога на догоспітальному етапі: гострого коронарного синдрому, кардіогенного шоку, гіпертонічного кризу, інсульту, коми невизначеної етіології,</p>	2

	отруєнні невідомим газом, отруєнні невідомою речовиною відповідно до затверджених протоколів з медицини невідкладних станів	
7.	Види кровотеч, надання невідкладної допомоги Причини і ознаки зовнішніх та внутрішніх кровотеч. Поняття про критичну кровотечу. Способи та техніки зупинки зовнішньої кровотечі. Домедична допомога при внутрішніх кровотечах. Поняття про шок. Причини їх виникнення, розпізнавання та надання домедичної допомоги.	2
8.	Поняття про шок. Визначення ступеню порушення кровообігу. Невідкладна допомога Діагностика, диференційна діагностика та надання допомоги на догоспітальному етапі шоку різної етіології, відповідно до затверджених протоколів з медицини невідкладних станів.	2
9.	Ушкодження спричиненні дією низької та високої температур. Невідкладна допомога Відмороження, класифікація, ознаки, домедична допомога. Замерзання, домедична допомога. Гіпертермія, домедична допомога. Ураження кислотами і лугами, домедична допомога. Особливості допомоги при опіках очей різної етіології.	2
10.	Ознаки, невідкладно-домедична допомога при підозрі на переломи кісток кінцівок Види травм кінцівок (розтягнення зв'язок, вивихи, переломи: відкриті та закриті), причини та ознаки. Абсолютні ознаки переломів. Транспортна іммобілізація табельними та пристосованими засобами. Особистості надання домедичної допомоги при відкритих переломах	2
11.	Ознаки та надання домедичної допомоги пораненим з черепно-мозковою травмою та травмою хребта, клінічні прояви та діагностика Техніка накладання пов'язок при пораненнях черепа, ока, вуха, нижньої щелепи. Транспортна іммобілізація табельними та пристосованими засобами. Особливості транспортування при травмах голови, хребта.	2
12.	Алергічні реакції та методи їх усунення Набряк Квінке, анафілактичний шок Діагностика та надання допомоги на догоспітальному етапі відповідно до затверджених протоколів з медицини невідкладних станів	2
13.	Медична допомога при найпоширеніших невідкладних станах Причини, діагностика та домедична допомога при зомлінні, комі невідомої етіології, судомач, болю у серці (стенокардія, інфаркт),	2

	інсульті, гострому болю в животі, укусах комах, собак, отруйних змій	
14.	Медична допомога при ураженні електричним струмом, утопленні Електротравма. Діагностика. Тактика, невідкладна допомога. Утоплення, види, надання медичної допомоги.	2
15.	Медична допомога при дії засобів масового ураження Заходи невідкладної та швидкої медичної допомоги повно або частково санітарна обробка постраждалих. Виявлення небезпечних для оточуючих, постраждалих за сортувальним ознаками. Основні принципи та способи захисту населення (колективні, індивідуальні та медичні).	2
16.	Організація, надання медичної допомоги при масових ураженнях Радіаційна небезпека. Хімічна небезпека.	2
17.	Лікувально-евакуаційне забезпечення населення. Медичне сортування Мета і завдання лікувально-евакуаційного забезпечення за умов надзвичайних ситуацій (НС) (військового стану). Медична документація. Види і обсяг медичної допомоги.	2
18.	Біологічний захист населення при масових захворюваннях Робота медичних закладів та установ в умовах масової інфекційної захворюваності, їх реорганізація. Поняття про карантин та обсервацію. Проведення екстреної та специфічної профілактики. Організація роботи інфекційних стаціонарів при захворюваності на особливо- небезпечні інфекції.	2
19.	Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях, ознаки, профілактика, домедична допомога Поняття про стрес, його види Механізм формування стресостійкості у медичних працівників. Перша медична та долікарська допомога потерпілим з розладами психіки, невротичними станами в умовах надзвичайних ситуацій (НС).	2
20.	Підсумковий модульний контроль «Екстрена та невідкладна медична допомога»	2
Разом		40

Самостійна робота

Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять, програмою не передбачені.

№ з/п	Тема	Кількість годин
-------	------	-----------------

1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	36
2	Підготовка до підсумкового модульного контролю	6
Разом		42

Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять, програмою не передбачені.

Індивідуальні завдання.

Індивідуальні завдання програмою не передбачені.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти до підсумкового модульного контролю.

Модуль . Екстрена та невідкладна медична допомога.

1. Організація діяльності служби екстреної медичної допомоги України (нормативно-правова база).
2. Організаційна структура, основні завдання та функції центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.
3. Мета, етичні, деонтологічні і юридичні аспекти екстреної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному етапі.
4. Засоби особистої безпеки при наданні медичної допомоги.
5. Огляд місця події, забезпечення особистої безпеки медичного персоналу, безпеки свідків та постраждалого, наближення до постраждалого (хворого).
6. Первинний огляд (АВС). Завдання первинного огляду. Технологія проведення у притомного і непритомного пацієнта.
7. Надання медичної допомоги в ході первинного огляду. Визначення подальшої тактики на місці події.
8. Кровотечі. Класифікація. Екстрена медична допомога.
9. Патогенез, клініка, діагностика і лікування обструкції дихальних шляхів у пацієнтів різних вікових груп.
10. Забезпечення прохідності дихальних шляхів шляхом закидання голови назад або виведення нижньої щелепи (висування вперед). Потрійний прийом Сафара.
11. Забезпечення прохідності дихальних шляхів при травмі шийного відділу хребта.
12. Ревізія і очищення ротової порожнини ручним і апаратним способами.
13. Застосування ротогорлової (орофарингеальної) і носогорлової (назофарингеальної) трубки.
14. Вентиляція легень постраждалого через маску з використанням ручного апарата для штучної вентиляції легень (Амбу), подання кисню.

15. Симптоми часткової і повної непрохідності дихальних шляхів при попаданні стороннього тіла, методи її відновлення. Прийом Геймліха.
16. Показання і техніка конікопункції та конікотомії.
17. Травматичний шок та його профілактика.
18. Поняття про термінальні стани. Діагностика клінічної смерті. Абсолютні та відносні ознаки біологічної смерті.
19. Причини неефективного кровообігу. Діагностика раптової смерті.
20. Класифікація і оцінка серцевого ритму при зупинці серця.
21. Технологія серцево-легеневої реанімації при фібриляції шлуночків в дорослих.
22. Технологія серцево-легеневої реанімації при шлуночкової тахікардії в дорослих.
23. Технологія серцево-легеневої реанімації при наявності автоматичного дефібрилятора.
24. Тривалість серцево-легеневої реанімації, ознаки, які вказують на її ефективність та припинення.
25. Післяреанімаційна підтримка.
26. Помилки та ускладнення, які виникають під час проведення серцево-легеневої реанімації.
27. Правові та етичні аспекти серцево-легеневої реанімації.
28. Рани. Класифікація. Види пов'язок та правила їх накладання при наданні медичної допомоги.
29. Екстрена медична допомога при забитті м'яких тканин, переломах кісток, вивихах.
30. Екстрена медична допомога при ушкодженнях хребта і таза. Транспортна іммобілізація.
31. Екстрена медична допомога при синдромі тривалого стиснення і розчавлення.
32. Черепно-мозкові травми. Екстрена медична допомога.
33. Поняття про політравму, комбіновані ураження, алгоритм надання домедичної допомоги.
34. Екстрена медична допомога при тепловому та сонячному ударах.
35. Екстрена медична допомога при хімічних, термічних та радіаційних опіках.
36. Способи транспортування та перенесення постраждалих.
37. Проведення екстреної та специфічної профілактики при масових захворюваннях.
38. Діагностика та екстрена медична допомога при гіпертонічному кризі.
39. Діагностика та екстрена медична при анафілактичному шоці.
40. Діагностика та екстрена медична при набряку гортані.
41. Діагностика та екстрена медична при набряку Квінке.
42. Діагностика та екстрена медична допомога при гіпотермії.
43. Діагностика та екстрена медична допомога при утопленні.
44. Діагностика та екстрена медична допомога при ураженні електричним струмом.
45. Діагностика та екстрена медична допомога при комі невизначеної етіології .
46. Діагностика та екстрена медична допомога при отруєнні невідомим газом.
47. Діагностика та екстрена медична допомога при отруєнні невідомою речовиною.
48. Діагностика та екстрена медична допомога при геморагічному шоці.
49. Загальні принципи детоксикаційної терапії на догоспітальному етапі. Андидотна терапія.

50. Екстрена медична допомога при гострих психічних порушеннях.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю.
Модуль. Екстрена медична допомога.

Дихальна система:

1. Відновлення прохідності дихальних шляхів;
2. Введення ротогорлового і носогорлового повітроводів;
3. ШВЛ дихальним мішком типу “Амбу” і лицевою маскою;
4. Киснева терапія.

Серцево-судинна система:

1. Проведення серцево-легеневої та церебральної реанімації;
2. Використання автоматичного дефібрилятора
3. Використання ручного дефібрилятора
4. Оцінка капілярного наповнення

Інше:

1. Вимірювання та трактування артеріального тиску;
2. Пульс-оксиметрія;

Методи навчання

Лекція;
Проблемна лекція;
Лекція-дискусія;
Самонавчання;
Конференція, бесіда;
Пояснення;
Демонстрації;
Консультації;
Практичні роботи;
Ділова гра;
Практико-орієнтований кейс-метод;
Мозкова-атака;
Симуляційне навчання.

Форми та методи оцінювання

Поточний контроль;
Усне опитування;
Письмовий контроль;
Метод тестів відкритої і закритої форми;
Самоконтроль;
Метод самооцінки;
Підсумковий модульний контроль.

Система поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля здобувачу виставляється оцінка за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів освіти

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf). Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи здобувача освіти, як при підготовці до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку вивчення дисципліни.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) конвертовану сумарну оцінку поточної успішності за модуль проводиться лише після поточного заняття, яке передує підсумковому модульному контролю. Конвертація проводиться за наступним алгоритмом:

а) підраховується середня оцінка здобувача вищої освіти за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модулю (з точністю до сотих балу);

б) для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середня оцінка, отримана за традиційною 4-бальною шкалою, помножується на коефіцієнт 24. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка становить 2 бали. В цьому разі здобувач вищої освіти отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

в) середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі.

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності для всіх модулів дисципліни складає 72 бали.

Здобувачі освіти, які під час вивчення модуля мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до уніфікованої таблиці відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК та традиційній чотирьохбальній оцінці

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf), при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

До підсумкового модульного контролю допускаються здобувачі освіти, що відвідали всі заняття (або відпрацювали пропущені заняття у встановленому порядку) і набрали конвертовану суму балів, не меншу за мінімальну – 72 бали. Якщо за результатами поточної успішності здобувач вищої освіти набрав 72 бали, він допускається до складання ПМК.

Форма проведення підсумкового модульного контролю включає контроль теоретичної і практичної підготовки. Перелік питань до ПМК доводиться до здобувачів вищої освіти на початку вивчення ОК.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність). Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах та оцінки підсумкового модульного контролю також у

балах, що виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків визначених програмою дисципліни. Здобувач освіти, який за результатами складання ПМК отримав результат менший за 50 балів, зобов'язаний пройти повторне складання ПМК згідно з графіком не більше 2-х разів. За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності результати оцінювання, отримані під час складання ПМК здобувачу вищої освіти за відповідь виставляється оцінка «незадовільно».

У разі незгоди здобувача освіти з оцінкою, отриманою за ПМК, здобувач вищої освіти має право подати апеляцію (у відповідності до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти» (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/8Egpm18X2hOVGl4OURn5Agzgjwbb6RhYwFXPhHuB.pdf)).

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план студента.

Методичне забезпечення

1. Силабус.
2. Список рекомендованої літератури.
3. Матеріали для контролю знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти: тести різних рівнів складності; ситуаційні задачі.
4. Мультимедійні презентації лекцій.
5. Алгоритми відпрацювання практичних навичок.
6. Підбірка відеоматеріалів.

Рекомендована література

Базова:

1. Гордієнко Л.П., Шепітько К.В., Рожнов В.Г., Полив'яна О.А. Домедична допомога, підтримка життєдіяльності потерпілого при зупинці дихання і кровообігу : навч. посіб. Полтава: ФОП Петренко І. М., 2022. – 144 с.
2. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навч. посіб. ; за ред. В.С. Тарасюка. – 4-е вид., стер. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 504 с.
3. Екстрена та невідкладна медична допомога : навчальний посібник / Бодулев О. Ю., Дикий О. М., Могильник А. І. та ін. ; заг. ред.: Шкурупія Д. А. – 2-ге вид. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 240 с. – іл., табл.
4. Екстрена та невідкладна медична допомога. Том І: допомога травмованим на догоспітальному етапі: національний підручник / В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, Г.В. Загорій, А.А. Гудима, Н.І. Іскра та ін. – Київ. – 2017. – 504 с.

Допоміжна:

1. Алгоритми діагностики і лікування невідкладних станів у терапевтичній практиці: навч. посіб. / [Є.М. Стародуб, О.Є. Самогальська, Б.І. Рудик та ін.]; за ред. Є.М. Стародуба. – 3-є., без змін. – Тернопіль : ТДМУ, 2017. – 196 с.
2. Анестезіологія, інтенсивна терапія та невідкладні стани : навчальний посібник: за ред. проф. Владика А.С. та З.Д.Н.Т. України, д.мед.н., проф. Тарабріна О.О.

Суми: Університетська книга, 2017.

3. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи): посібник // за редакцією професора О.В. Богомолець, професора Г.Г. Рощина. – К.: Юстон, 2016. – 212 с.

Інформаційні ресурси:

1. Закон України «Про екстрену медичну допомогу» від 5 липня 2012 р. № 5081VІ. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/view/t125081?an=150>
2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо надання екстреної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному етапі в умовах бойових дій/воєнного стану : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15.03.2022 № 488. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0488282-22#Text>

Розробники:

Гордієнко Людмила Петрівна – завідувач кафедри медицини катастроф та військової медицини, к.мед.н., доцент.

Рожнов Валерій Георгійович – к.мед.н., старший викладач закладу вищої освіти кафедри медицини катастроф та військової медицини.